

Aan de gemeenteraad van de gemeente Hengelo

Postbus 90155
5000 LH Hengelo

Onderwerp:

Presentatie controlebevindingen
jaarrekeningcontrole 2016

Datum:

20 juni 2017

Geachte leden van de raad,

In deze presentatie hebben wij onze controlebevindingen naar aanleiding van de controle van de jaarrekening 2016 van de gemeente Hengelo opgenomen.

De bevindingen zijn kort en op hoofdlijnen weergegeven. Tijdens onze presentatie op de Politieke Markt d.d. 20 juni 2017 zullen wij deze nader aan u toelichten en beantwoorden wij graag uw vragen.

Wij hebben de inhoud van deze presentatie op 15 juni afgestemd met de leden van de Werkgroep Accountancy, wethouder Financiën, de concerncontroller en het afdelingshoofd Financiën.

Wij zijn voornemens voor getrouwheid een goedkeurende controleverklaring te verstrekken en voor rechtmatigheid een verklaring met beperking vanwege de onzekerheden op het gebied van het Sociaal Domein en het niet voldoende naleven van de Europese aanbestedingsrichtlijnen. Daarnaast hebben wij geen fouten, noch onzekerheden geconstateerd in de bij de jaarstukken behorende SiSa-verantwoording.

Volledigheidshalve vermelden wij hierbij dat wij op dit moment nog bezig zijn met afwikkeling van de openstaande punten en dat er nog een (interne) kwaliteitsreview wordt uitgevoerd alvorens wij de controleverklaring kunnen afgeven. Na volledige afronding van onze controle zullen wij de controleverklaring bij de uw jaarrekening verstrekken ten behoeve van behandeling in de gemeenteraadsvergadering d.d. 4 juli 2017. Tevens zullen wij onze bevindingen dan definitief rapporteren in ons accountantsverslag.

Inhoudsopgave

- Status controle jaarrekening 2016
- Controleproces
- Uitkomsten controle jaarstukken 2016
- Correcties jaarrekening 2016 (belangrijkste)
- Overige onderwerpen

Status controle jaarrekening 2016

- Controle in afrondende fase. De belangrijkste openstaande punten zijn:
  - Finale afwikkeling controle, inclusief controle verwerking aanpassingen in definitieve jaarstukken en weging fouten en onzekerheden
  - Kwaliteitsreview jaarstukken en accountantscontrole

Controleproces

Samenwerking: positief en constructief

- Eerstejaars audit betekent wennen aan elkaar en elkaars manier van werken
- Digitaal controledossier en vragenlijst beschikbaar gesteld
- Intensief traject om te komen tot de nu voorliggende jaarstukken
- Relatief veel aanpassingen zowel financieel als tekstueel
- Grote inzet van zowel medewerkers Hengelo als medewerkers Deloitte
- Naast eerstejaars audit, in 2016 ook implementatie nieuw financieel systeem en wijzigingen in financiële verslaggeving (het Bbv)

Uitkomsten controle jaarrekening 2016

- Totaal lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves) € 306,8 miljoen
  - Goedkeuringstolerantie fouten € 3.068.000
  - Goedkeuringstolerantie onzekerheden € 9.204.000

- Voorlopige conclusie (1)
  - Geen resterende materiële getrouwheidsfouten → verwacht goedkeurend getrouwheids-oordeel
    - Resterende fouten rapporteren wij in de bijlage bij ons verslag van bevindingen
      - Voorziening APPA (wethouderspensioenen) te laag opgenomen vanwege aangepaste risicorente € 1 miljoen (indicatie)

Uitkomsten controle jaarrekening 2016

- Voorlopige conclusie (2)
  - Onrechtmatigheden c.q. onzekerheden → verwacht rechtmatigheidsoordeel met beperking
    - Onzekerheid sociaal domein € 8,3 miljoen (voorlopig)
      - PGB-bestedingen (Jeugd en Wmo) € 3,4 miljoen (via SVB)
      - Lasten Zorg in natura Jeugdwet € 3,5 miljoen
      - Lasten Zorg in natura Wmo € 1,4 miljoen
    - Niet naleven Europese Aanbestedingsrichtlijnen lasten 2016 € 8 miljoen (voorlopig)

Correcties verwerkt in jaarrekening 2016 (belangrijkste)

Verwijzing opgenomen naar pagina's in uw jaarstukken

- Diverse tekstuele aanpassingen zodat jaarstukken voldoen aan financiële verslaggeving (het Bbv)
- Resultaatbestemming 2015 niet juist verwerkt in jaarrekening 2015 (p.154)
- Vrijval verplichting BWS ad € 4,6 miljoen (p.155)
- Reclassificatie bijdragen activa in eigendom van derden i.v.m. wijziging Bbv 2016 (p.143)
- Lening Schouwborg gecorrigeerd naar 'Bijdrage in activa in eigendom van derden' (p.146)
- Inzet reserve Lening Schouwborg ter dekking van afschrijvingen 2002 tot en met 2016 (p.196)
- Opname vordering provinciale subsidies (Investeren Met Gemeenten) € 1,6 miljoen (p.153)
- Reclassificatie IKB-verplichting i.v.m. wijziging Bbv 2016 (p.156)
- Splitsing voorziening Stadskantoor: groot onderhoud en verlieslatend contract (p.154 en p.197)

Correcties jaarrekening 2016 (belangrijkste)

Specifiek Grondexploitaties

- Her-evaluatie uitgangspunten en actualisatie grondexploitatieberekening bedrijventerrein Westermaat Campus leidt tot aanvullende verliesvoorziening van € 2 miljoen (p.149 en p.206)
- In 2016 tussentijds (positief) resultaat verwerkt grondexploitatie Watertorenpark € 1,1 miljoen
- Reclassificatie niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) i.v.m. wijziging Bbv 2016 naar materiële vaste activa (p.144 en p.148)
- Reclassificatie voorzieningen grondexploitatie BXL en Veldkamp ruim € 22 miljoen van voorraden naar voorzieningen (p.154)
- Financiële aanpassingen zijn via Reserve grondexploitatie verwerkt, geen impact op algemene reserve, conform raadsbesluit om resultaten GREX direct in de reserve te muteren
- *Toets 10-jaarstermijn (eveneens nieuwe Bbv-regelgeving) levert geen bijzonderheden op*

Overige onderwerpen

- Risico aanwezig in de fiscale positie (VPB) aangezien nog onduidelijkheden zijn (met name rondom het grondbedrijf) met betrekking tot de interpretatie van de wet- en regelgeving en de uitkomsten van nog lopende overleggen (VNG, belastingdienst)
- Risico in de fiscale positie (VPB) gaat naar verwachting niet om materiële bedragen, omdat uitgangspunten verdedigbaar zijn
- De interne (financiële) beheersing is in de basis op orde (met aanvullende controlewerkzaamheden) echter proces opstellen jaarstukken en samenstellen controledossier behoeft verbetering
- Begrotingsrechtmatigheid is adequaat toegelicht
- Wet Normering Topinkomens (WNT) is nageleefd
- Jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

Overige onderwerpen

- Wij hebben geen kennis van het niet naleven van wet- en regelgeving waarover gerapporteerd zou moeten worden, behoudens het niet (volledig) naleven van de EU-regelgeving bij aanbestedingen
- Er zijn geen meningsverschillen met het management en college geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle.
- Onze onafhankelijkheid als accountant is gewaarborgd
- Wij hebben geen vermoedens of signalen van fraude geconstateerd

Bijlagen: Overzichten controleverschillen, SiSa-verantwoording en Onafhankelijkheid worden toegevoegd bij Verslag van bevindingen

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about to learn more about our global network of member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries and territories bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 245,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.